

ČESKÉ DRAMA KONCE 19. STOL. – GENERACE NÁRODNÍHO DIVADLA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Název projektu: **Šablony v SZŠ Příbram**
- Registrační číslo: **CZ.1.07/1.5.003/34.0933**
- **VY_32_INOVACE_CJ.1.18**
- ***Nástin české literatury 19.století***
- Vyučovací předmět – Český jazyk a literatura

- Autor: Mgr. Alena Šimůnková
- **Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113**

PARNASISTNÍ DRAMA

- 1881 resp. 1883 – otevření Národního divadla Smetanovou ***Libuší***
- historické hry --- **Jaroslav Vrchlický – *Drahomíra*** --
--- mocenský zápas Drahomíry, která dá odstranit Václavovu babičku Ludmilu
- ***Smrt Hippodamie*** – antický mýtus
- ***Noc na Karlštejně*** – využívá motiv Klicperova kuklení (záměna ženy za muže)
- **Julius Zeyer** – příliš složitá mytologická symboličnost – ***Radúz a Mahulena***

REALISTICKÉ DRAMA

- současné venkovské drama ----- nezbytnou součástí her se stávají scény selských slavností (svatby, dožínky...), hudební folklor a nářečí ---- **vpád selství do poetiky ND**
- **Ladislav Stroupežnický – *Naši furianti*** – v neidealizované, komické podobě zachycen venkovský svět --- sedlák – postava ješitná a svárlivá
- **Gabriela Preissová – *Gazdina roba, Její pastorkyňa*** – tragické osudy žen v prostředí nasyceném nejen předsudky, ale i závistí a pokrytectvím – vyčítána chmurná bezvýchodnost – slovácký dialekt (Eva dohnána k sebevraždě)

ALOIS A VILÉM MRŠTÍKOVÉ - MARYŠA

- „morbidní“ prvky – kriminální zápletka – mladá žena provdaná proti své vůli za despotu se odhodlá ho zabít z pocitu absolutní bezvýchodnosti (milý ji citově vydírá, manžel ho chce zabít)
- porušena časová posloupnost – začíná odchodem rekrutů na vojnu a pak teprve vlastní příběh
- psychologická věrohodnost, NE černobílé pojetí postav
- **Pokuste se zamyslet nad tím, zda je Maryša vrahem, nebo obětí.**

- Maryša je spíše obětí – nemůže rozhodovat o svém osudu, je vláčena osudem. Vraždu manžela považuje za jediné východisko z pasti svého života.

ALOIS JIRÁSEK

- historické hry: ***Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč z Dubé*** – monumentalizace významných historických osobností – nositelů morálních vlastností
- venkovská tematika: ***Vojnarka, Lucerna*** – hra s pohádkovými motivy
- Pro **realistické drama** je příznačná konkrétní lokalizace dějů a snaha o vystižení kraje atmosféry prostředí tvořících jejich rámeček. Ve vrcholných dílech vznikala rovnováha mezi působením vnějších okolností a vnitřními reakcemi na ně.

ANOTACE

- Materiál je určen pro žáky 2.ročníků. Jeho tématem je **Dramatická tvorba generace Národního divadla – 80. až 90. léta 19. století**. Rozlišuje ještě parnasistní drama lumírovců a nástup realistického dramatu koncem 19. stol.
- Prezentace byla vytvořena v dubnu 2014 a ověřena v 2. ročníku oboru Zdravotnické lyceum 24. 4. a 25. 4. 2014. Je určena pro 2 vyučovací hodiny, společně s DUM CJ.1.19.

ZDROJE:

- HAMAN, Aleš. *Trvání v proměně: česká literatura devatenáctého století*. 1. vydání. Praha: ARSCI, 2007. 370 s. ISBN 978-80-86078-71-7

